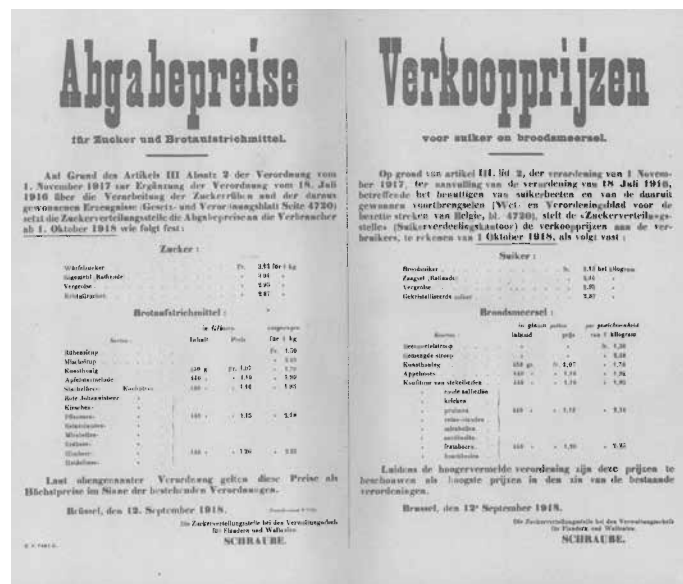

VLEESVERVOER, VULLING VAN MATRASSEN, SEKS MET DE BEZETTER “Het vlees van runderen, kalveren inbegrepen, voor zover de slachting van deze toegelaten is, mag tot nader orde, slechts in gehele, halve of vierdeel der beesten vervoerd worden. De kop moet de tanden in onbeschadigde toestand vertonen en zich in natuurlijke samenhang met het lichaam van het beest, met een helft of met een voorkwartier daarvan bevinden. De kop of de onderkaak van het geslachte beest moet, zolang de verkoop van het vlees duurt, in de winkel berusten.” Aldus de verordening van gouverneur von Zweil van 15 april 1918.

Verordening van Generalgouverneur Freiherr von Falkenhäusen van 28 februari 1918: “Het is verboden onbewerkt, gesneden of anderszins bewerkt hooi en stro, alsook pellen van korenkorrels en dorsafval (uitschot, kaf) te gebruiken voor het vullen van matrassen, kussens en peuluwen.” Overtredingen worden bestraft met een geldboete van drieduizend mark en/of drie maanden gevangenis. Blijkbaar hadden de Duitsers de wol van de vullingen in beslag genomen want in een voetnoot van de verordening wijst de Generalgouverneur er de bevolking op “dat gesneden oud papier de in beslag genomen wol voordelig kan vervangen”.

Mededeling van de Duitse overheid zonder datum: “Elk meisje dat met een persoon die tot het Duitse leger behoort geslachtelijk verkeer heeft, is verplicht aan deze, op verzoek, haar naam en haar woning op te geven.”

Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd de Belgische bevolking bestookt met proclamaties, bekendmakingen en verordeningen, zoals blijkt uit 1.035 plakaten die nu gedigitaliseerd te raadplegen zijn in het DAMS-systeem, de digitale beeldbank van de Antwerpse stedelijke musea en erfgoedinstellingen.

VIER OORLOGSJAREN IN VIER DOZEN Op 12 november 1937 belandden vier dozen gevuld met die 1.035 affiches uit de Grote Oorlog in de Antwerpse Stadsbibliotheek. Het was de collectie van Edward van Hemel, klerk in de Stadsbibliotheek, die naar Zuid-Amerika was vertrokken.

De geschonken verzameling beslaat oorlogsplakaten verspreid door de Belgische en Duitse autoriteiten vlak voor en tijdens de Eerste Wereldoorlog. Het merendeel van de affiches heeft betrekking op de stad Antwerpen en de omliggende gemeentes, maar ze geven een goed beeld van hoe het er ook elders aan toe is gegaan: beteugelen van de zwarte handel en woeker, strikt reglementeren hoeveel voeder elk dier mocht krijgen, ophokplicht voor duiven, mededelingen aangaande volksgezondheid, luchtaanvallen, spionage, schietoefeningen en verkoop van vee, lijsten met winkels die gesloten werden en hun waren in beslag genomen, bekendmakingen van voltrokken doodvonnissen, waarschuwingen tegen het aanplakken van schimpschriften en spotprenten, reglementering van prostitutie door ‘lichtmeisjes’...

Deze collectie bleef lange tijd in de vier dozen opgeborgen met de summier beschrijving: ‘Verzameling van Belgische en Duitse oorlogsplakaten, 1914-1918’. Sinds 2014 zijn alle affiches gedigitaliseerd en nu ook opgeladen in het DAMS-systeem. Elke affiche kreeg metadata zoals titel, persoons- en straatnamen, uitvaardigende instantie en ondertekenaar. Daarnaast zijn trefwoorden toegevoegd die het opzoekwerk binnen de collectie vergemakkelijken. Via DAMS zijn alle 1.035 affiches doos per doos te bekijken. Wie wil kan ze allemaal in één keer in een pdf binnenhalen, om er dan in te grasduinen. En versted te staan van de manier waarop de Belgische bevolking vier jaar lang onder de knoet werd gehouden.

—
MARK VANVAECK